

KONAČNI PRIJEDLOG**ZAKONA O PROBACIJI****Dio prvi
OPĆE ODREDBE****Glava I.
UVODNE ODREDBE****Osnovne odredbe****Članak 1.**

- (1) Ovim Zakonom propisuju se probacijski poslovi koji se obavljaju kod odlučivanja o kaznenom progonu, određivanju mjera osiguranja prisutnosti okrivljenika i drugih mjera opreza, izboru vrsta kaznenopravnih sankcija i izvršavanju kaznenopravnih sankcija izrečenih počinitelju kaznenog djela. Probacijski poslovi su i sudjelovanje u organiziranju podrške i pomoći žrtvi i oštećeniku, obitelji žrtve te obitelji počinitelja kaznenog djela.
- (2) Probacija je uvjetovana i nadzirana sloboda počinitelja kaznenog djela tijekom koje službenici probacije provode postupke usmjerene na smanjenje rizika da počinitelj ponovi kazneno djelo.
- (3) Probacijski poslovi od posebnog su interesa za Republiku Hrvatsku.

Nadležnost za izvršavanje probacijskih poslova**Članak 2.**

- (1) Probacijski poslovi su u nadležnosti Uprave za probaciju ustrojene u ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa.
- (2) Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa u izvršavanju probacijskih poslova surađuje s tijelima državne vlasti, znanstvenim i drugim ustanovama, tijelima lokalne zajednice i drugim institucijama ili pravnim osobama te razmjenjuje relevantne informacije.
- (3) Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa jedanput godišnje o radu Uprave za probaciju izvješćuje Vladu Republike Hrvatske i javnost.
- (4) Vlada Republike Hrvatske na temelju izvješća iz stavka 3. ovoga članka izvješćuje jedanput godišnje Hrvatski sabor.

Značenje izraza u ovom Zakonu**Članak 3.**

U ovom Zakonu pojedini izrazi imaju slijedeće značenje:

- 1) *probacijski poslovi* su poslovi koji se obavljaju s ciljem zaštite društvene zajednice od počinitelja kaznenog djela, njegove rehabilitacije i reintegracije u zajednicu utjecanjem na rizične čimbenike koji su povezani sa činjenjem kaznenih djela, te sudjelovanjem u organiziranju pružanja pomoći žrtvi, oštećeniku, obitelji žrtve i obitelji počinitelja,
- 2) *procjena kriminogenih rizika i tretmanskih potreba počinitelja* je postupak u probacijskim poslovima usmjeren na procjenjivanje kriminogenog rizika od ponovnog počinjenja kaznenog djela i nanošenja štete društvenoj zajednici, drugoj osobi ili sebi, te definiranje tretmanskih potreba,
- 3) *izvješće* je službeni dokument koji izrađuje ured za probaciju na zahtjev državnog odvjetništva, suda, suca izvršenja te kaznionice, odnosno zatvora u postupku odlučivanja o kaznenom progonu, mjerama osiguranja prisutnosti okrivljenika i

mjerama opreza, izboru vrsta kaznenopravnih sankcija i sigurnosnih mjera, odgode izvršavanja kazne zatvora, prekida izdržavanja kazne zatvora, odobravanja pogodnosti izlaska iz kaznionice, odnosno zatvora te nadzora nad uvjetno otpuštenim osuđenikom,

- 4) *pojedinačni program postupanja* je temeljni stručni dokument koji sadrži pedagoške, zdravstvene, psihološke, socijalne i druge stručne postupke i metode koje su primjerene osobinama i potrebama osobe, a usmjerene su na smanjenje rizika od ponovnog počinjenja kaznenog djela i nanošenja štete društvenoj zajednici, drugoj osobi ili sebi,
- 5) *osoba uključena u probaciju* je svaka osoba koja je na temelju odluke nadležnog tijela uključena u probacijske poslove propisane ovim Zakonom,
- 6) *nadležno tijelo* je državno odvjetništvo, sud, kaznionica i zatvor.

Glava II.

TEMELJNA NAČELA

Zabrana nezakonitog postupanja

Članak 4.

- (1) Osobi uključenoj u probaciju jamči se poštivanje ljudskog dostojanstva.
- (2) Zabranjena su i kažnjiva postupanja kojima bi osoba uključena u probaciju bila podvrgnuta bilo kakvom obliku mučenja, zlostavljanja ili ponižavanja, zdravstvenim ili znanstvenim pokusima.

Zabrana diskriminacije

Članak 5.

Osobu uključenu u probaciju zabranjeno je dovoditi u nejednak položaj s obzirom na rasu, etničku pripadnost ili boju kože, spol, jezik, vjeru, političko ili drugo uvjerenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, imovinsko stanje, obrazovanje, društveni položaj, bračni ili obiteljski status, dob, zdravstveno stanje, invaliditet, genetsko naslijeđe, rodni identitet, izražavanje ili spolnu orijentaciju ili po bilo kojoj drugoj osnovi.

Dobrovoljnost

Članak 6.

Osoba se u probaciju može uključiti samo na temelju osobnog pristanka.

Glava III.

PRAVA, OBVEZE I ZAŠTITA

OSOBA UKLJUČENIH U PROBACIJU

Prava osoba uključenih u probaciju

Članak 7.

- (1) Osobi uključenoj u probaciju jamči se zaštita osobnosti i tajnost osobnih podataka.
- (2) Svi podaci o osobi uključenoj u probaciju pohranjuju se i evidentiraju u osobniku.
- (3) Osoba uključena u probaciju ima pravo uvida u podatke osobnika osim u zapažanja i stručna mišljenja probacijskog službenika.
- (4) Osoba uključena u probaciju ne snosi troškove u svezi s primjenom ovoga Zakona.

Zaštita prava osoba uključenih u probaciju

Članak 8.

- (1) Osoba uključena u probaciju ima pravo pritužbe na postupak službenika probacije ako smatra da su mu povrijeđena prava iz članka 4., 5. i 7. ovoga Zakona.
- (2) Pritužba se podnosi usmeno na zapisnik ili pisanim putem nadležnom uredu za probaciju koji će o pritužbi odlučiti rješenjem u roku od trideset dana od dana zaprimanja.

(3) Protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka osoba uključena u probaciju ima pravo žalbe Središnjem uredu Uprave za probaciju.

Obveze osoba uključenih u probaciju

Članak 9.

(1) Osobu uključenu u probaciju će se upoznati sa sadržajem pojedinačnog programa postupanja, koja ga svojim potpisom prihvaća.

(2) Nakon donošenja pojedinačnog programa postupanja, osoba uključena u probaciju obvezna je izvršavati postupke i mjere utvrđene pojedinačnim programom postupanja.

(3) Osoba uključena u probaciju smije promijeniti mjesto prebivališta, odnosno boravišta samo uz suglasnost tijela na temelju čije je odluke uključena u probaciju. Molba za suglasnost za promjenu prebivališta podnosi se putem ureda za probaciju.

Glava IV.

UPRAVA ZA PROBACIJU

Središnji ured i uredi za probaciju

Članak 10.

(1) Uprava za probaciju je upravna organizacija u sastavu ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa, a čine je Središnji ured i uredi za probaciju.

(2) Središnji ured prati, unaprjeđuje i nadzire zakonitost rada i postupanja u područnim uredima te provodi upravni i inspekcijski nadzor. Pravilnik o načinu obavljanja inspekcijskog nadzora donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

(3) Probacijske poslove obavljaju uredi za probaciju koji se osnivaju za područje jedne ili više županija.

Državni službenici probacije

Članak 11.

(1) Probacijske poslove obavljaju državni službenici koji imaju završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij a iznimno preddiplomski stručni studij ili stručni studij od najmanje tri godine socijalne pedagogije, socijalnog rada, psihologije ili pedagogije ili drugih društvenih ili humanističkih područja te koji imaju radno iskustvo i kompetencije za rad s počiniteljima kaznenih djela.

(2) Službenici probacije ovlašteni su prikupljati podatke o osobama uključenim u postupke probacije, izvršiti uvid u službenu dokumentaciju nadležnih tijela i pravnih osoba i od njih zatražiti dostavu dokumentacije, a službenici Središnjeg ureda i svu dokumentaciju ureda za probaciju.

(3) Službenici probacije imaju službenu iskaznicu kojom dokazuju ovlast za obavljanje probacijskih poslova.

(4) Pravilnik o službenoj iskaznici donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Izobrazba službenika probacije

Članak 12.

(1) Za službenike probacije obvezna je stalna stručna izobrazba prema programima izobrazbe koje utvrđuje ministar nadležan za poslove pravosuđa.

(2) Pravilnik o izobrazbi službenika probacije donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Dio drugi PROBACIJSKI POSLOVI

Glava V. PROBACIJSKI POSLOVI I DOKUMENTACIJA

Probacijski poslovi

Članak 13.

(1) Probacijski poslovi su:

- 1) procjena kriminogenih rizika i tretmanskih potreba počinitelja,
- 2) izrada pojedinačnog programa postupanja,
- 3) nadzor izvršavanja obveza prema rješenju državnog odvjetnika kada odlučuje o kaznenom progonu prema načelu svrhovitosti,
- 4) postupci izvršavanja uvjetne osude sa zaštitnim nadzorom i rada za opće dobro na slobodi,
- 5) nadzor izvršavanja mjere opreza obveze redovnog javljanja određenoj osobi ili državnom tijelu,
- 6) nadzor provođenja mjera utvrđenih rješenjem o određivanju istražnog zatvora u domu,
- 7) izrada izvješća zatvoru, odnosno kaznionici,
- 8) nadzor nad uvjetno otpuštenim osuđenikom,
- 9) izrada izvješća o počinitelju za državno odvjetništvo, sud i suca izvršenja,
- 10) sudjelovanje u organiziranju pomoći i podrške žrtvi, oštećeniku, obitelji žrtve i obitelji počinitelja.

(2) Način izrade izvješća i dokumentacije koji izrađuje ured za probaciju u svezi s obavljanjem probacijskih poslova propisan je Pravilnikom o načinu obavljanja probacijskih poslova koji donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Pojedinačni program postupanja

Članak 14.

(1) Radi izvršavanja probacijskih poslova ured za probaciju donosi pojedinačni program postupanja na prijedlog službenika probacije kojem su povjereni probacijski poslovi. Pojedinačni program postupanja obuhvaća identifikaciju čimbenika koji su kriminogeno utjecali na počinjenje kaznenog djela osobe uključene u probaciju, mjera usmjerenih na njihovo otklanjanje, te metode i rokove za njihovo provođenje. Osoba uključena u postupke probacije sudjeluje u izradi pojedinačnog programa postupanja, a svojim ga potpisom prihvaća.

(2) Pojedinačni program postupanja temelji se na ocjeni osobnosti, osobnih prilika, zdravstvenom stanju, stručnim kvalifikacijama, procjeni kriminogenog rizika i potreba počinitelja kaznenog djela, te ostalim podacima relevantnim za izvršavanje sankcije.

(3) Pojedinačni program postupanja obvezno sadrži posebne obveze koje je odredilo nadležno tijelo, te oblike ponašanja koje je osoba prihvatila kao uvjet za izricanje mjere.

(4) Pojedinačni program postupanja dostavlja se tijelu na temelju čije je odluke osoba uključena u probaciju.

(5) Ured za probaciju u postupku izrade i izvršavanja pojedinačnog programa postupanja može zatražiti od tijela državne vlasti, tijela lokalne zajednice, ustanova ili drugih pravnih osoba podatke potrebne za izradu i izvršavanje pojedinačnog programa.

Matica i osobnik

Članak 15.

(1) Ured za probaciju vodi maticu i osobnik počinitelja kaznenih djela uključenih u probaciju.

- (2) Matica sadrži:
- 1) osobne podatke o počinitelju kaznenog djela,
  - 2) podatke o presudi ili rješenju na temelju kojeg je počinitelj uključen u probaciju.
- (3) Osobnik počinitelja kaznenog djela sadrži:
- 1) podatke o počinitelju,
  - 2) presudu ili rješenje na temelju kojeg je uključen u probaciju,
  - 3) procjene kriminogenih rizika i tretmanskih potreba,
  - 4) pojedinačni program postupanja,
  - 5) izvješća,
  - 6) stručne nalaze, mišljenja i procjene.
- (4) Središnji ured Uprave za probaciju vodi središnju maticu koja sadrži podatke iz stavka 2. ovoga članka.
- (5) Pravilnik o matici i osobniku donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Glava VI.

PROCJENA KRIMINOGENIH RIZIKA I TRETMANSKIH POTREBA POČINITELJA KAZNENOG DJELA

Procjena kriminogenih rizika i tretmanskih potreba

Članak 16.

- (1) Radi izvršavanja probacijskih poslova ured za probaciju provodi procjenu kriminogenih rizika i tretmanskih potreba za svaku osobu uključenu u probaciju.
- (2) Procjenu kriminogenih rizika i tretmanskih potreba obavlja službenik probacije.
- (3) Procjena kriminogenih rizika i tretmanskih potreba odnosi se na vjerojatnost ponovnog počinjenja kaznenog djela i štete koju počinitelj može nanijeti društvenoj zajednici, drugoj osobi ili sebi.
- (4) Procjena počinitelja provodi se radi određivanja odgovarajućih sadržaja pojedinačnog programa postupanja.

Glava VII.

IZVJEŠĆA

Izvješće državnom odvjetništvu

Članak 17.

- (1) Na zahtjev državnog odvjetništva u postupku odlučivanja o kaznenom progonu, ured za probaciju će u određenom roku dostaviti izvješće o počinitelju kaznenog djela.
- (2) Izvješće sadrži:
  - opće podatke o počinitelju,
  - obiteljski status,
  - socijalni status,
  - aktualno zdravstveno stanje,
  - rizična ponašanja i sklonosti,
  - ranije sankcije,
  - odnos žrtve, odnosno obitelji žrtve prema počinjenom kaznenom djelu,
  - odnos počinitelja prema kaznenom djelu,
  - procjenu kriminogenih rizika i tretmanskih potreba,
  - mišljenje o mogućoj primjeni mjera opreza.
- (3) Ako je državno odvjetništvo uvjetno odbacilo kaznenu prijavu ili uvjetno odustalo od kaznenog progona i počinitelju odredilo obveze, odluku će dostaviti uredu za probaciju radi nadzora izvršavanja obveza.

(4) Ured za probaciju izvješćuje državno odvjetništvo o provođenju utvrđenih obveza.

Izvješće sudu

Članak 18.

(1) Prilikom odlučivanja o određivanju mjera osiguranja prisutnosti okrivljenika i mjerama opreza, sud može od ureda za probaciju zatražiti žurnu dostavu izvješća s podacima bitnim za odlučivanje.

(2) Prilikom odlučivanja o izboru vrste kaznenopravne sankcije, sud može od ureda za probaciju zatražiti da u određenom roku dostavi izvješće. Izvješće će osim podataka propisanih u članku 17. stavku 2. ovoga Zakona sadržavati i stručno mišljenje o očekivanom utjecaju kaznenopravne sankcije na rehabilitaciju počinitelja.

Izvješće sucu izvršenja

Članak 19.

(1) U postupku odlučivanja o molbi za odgodu izvršavanja kazne zatvora i prekidu izdržavanja kazne zatvora, ured za probaciju će na zahtjev suca izvršenja u određenom roku izraditi izvješće.

(2) Izvješće sadrži podatke i dokumentaciju o razlozima zbog kojih se traži odgoda izvršavanja kazne, odnosno prekid izdržavanja kazne zatvora.

(3) Ured za probaciju dostavit će sucu izvršenja izvješće ako su prestali razlozi zbog kojih je odgoda izvršavanja kazne zatvora ili prekid izdržavanja kazne zatvora odobren ili ako ih osuđenik zlorabi.

Izvješće kaznionici, odnosno zatvoru

Članak 20.

(1) Kaznionica, odnosno zatvor može zatražiti izvješće prigodom odlučivanja o pogodnosti zatvoreniku izvan kaznionice ili zatvora, predlaganju uvjetnog otpusta te prihvatu poslije otpusta.

(2) Izvješće kaznionici, odnosno zatvoru sadrži podatke o:

- aktualnom stanju u obitelji zatvorenika,
- aktualnim okolnostima u zajednici,
- odnosu žrtve, odnosno obitelji žrtve prema počinjenom kaznenom djelu.

Glava VIII.

IZVRŠAVANJE UVJETNE OSUDE SA ZAŠTITNIM NADZOROM I RADA ZA OPĆE DOBRO NA SLOBODI

Započinjanje i mjesto izvršavanja

Članak 21.

(1) Izvršavanje uvjetne osude sa zaštitnim nadzorom i rada za opće dobro na slobodi započinje nakon pravomoćnosti i izvršnosti sudske presude.

(2) Uvjetna osuda sa zaštitnim nadzorom i rad za opće dobro na slobodi u pravilu se izvršava u mjestu prebivališta, odnosno boravišta osuđenika.

Upućivanje na izvršavanje

Članak 22.

(1) Općinski sud koji je sudio u prvom stupnju će pravomoćnu i izvršnu presudu, kojom je izrečena uvjetna osuda sa zaštitnim nadzorom ili rad za opće dobro na slobodi u roku od osam dana dostaviti općinskom sudu i uredu za probaciju prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta osuđenika radi izvršavanja.

(2) Ured za probaciju će donijeti pojedinačni program postupanja u skladu sa člankom 14. ovoga Zakona te u rokovima određenim Pravilnikom o načinu obavljanja probacijskih poslova iz članka 13. stavka 2. ovoga Zakona i dostavit će ga nadležnom općinskom sudu.

Obveze ureda za probaciju u izvršavanju uvjetne osude sa zaštitnim nadzorom i rada za opće dobro na slobodi

Članak 23.

(1) Ured za probaciju izvješćuje nadležni općinski sud o ostvarivanju programa postupanja uvjetne osude sa zaštitnim nadzorom svaka četiri mjeseca, a rada za opće dobro na slobodi nakon polovine izvršenog rada.

(2) Ured za probaciju će bez odgode izvijestiti sud iz stavka 1. ovoga članka o neispunjavanju obveza utvrđenih pojedinačnim programom postupanja i predložiti preispitivanje izvršavanja izrečene sankcije.

(3) Kad sud iz stavka 1. ovoga članka primi izvješće o neispunjavanju obveza utvrđenih pojedinačnim programom postupanja pokrenut će postupak preispitivanja izvršavanja zaštitnog nadzora i rada za opće dobro na slobodi najkasnije u roku od tri dana od dana primitka izvješća, upoznat će osuđenika sa sadržajem izvješća i dokazima na koje se osuđenik ima pravo očitovati, te će u roku od tri dana od provedenog postupka zapisnik sa izvješćem ureda za probaciju dostaviti općinskom sudu koji je sudio u prvom stupnju.

(4) Izvješće sadrži opis ponašanja osuđenika, opis tretmanskih postupaka i njihov utjecaj na osuđenika.

Rad za opće dobro na slobodi

Članak 24.

(1) Ured za probaciju sklapa ugovor s ustanovama i drugim pravnim osobama za izvršavanje rada za opće dobro na slobodi.

(2) Ugovorom iz stavka 1. ovoga članka utvrđuju se međusobna prava i obveze stranaka.

Uvjeti izvršavanja rada za opće dobro na slobodi

Članak 25.

(1) Osuđenika se na rad za opće dobro na slobodi raspoređuje uz njegov pisani pristanak.

(2) Za vrijeme izvršavanja rada za opće dobro na slobodi ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa osigurat će osuđenika od profesionalnog oboljenja i nesreće na poslu.

Odgoda i prekid rada za opće dobro na slobodi

Članak 26.

(1) Izvršavanje rada za opće dobro na slobodi može se odgoditi na molbu osuđenika. Osuđenik molbu podnosi uredu za probaciju u roku od tri dana od primitka odluke o rasporedu na rad.

(2) Tijekom izvršavanja rada za opće dobro na slobodi osuđenik može uredu za probaciju podnijeti molbu za prekid izvršavanja rada.

(3) Ured za probaciju će u roku od tri dana od primitka molbe odlučiti o odgodi, odnosno prekidu izvršavanja rada.

(4) Protiv odluke ureda za probaciju osuđenik može podnijeti žalbu Središnjem uredu u roku od tri dana od primitka odluke. Središnji ured će o žalbi odlučiti u roku od tri dana.

Razlozi za odgodu i prekid rada za opće dobro na slobodi

Članak 27.

(1) Razlozi za odgodu ili prekid rada za opće dobro na slobodi jesu:

1) akutno oboljenje osuđenika ili značajno pogoršanje kroničnog oboljenja,

2) smrtni slučaj člana obitelji, teška bolest ili obveza izbivanja člana uže obitelji osuđenika čime osuđenik postaje jedini obvezni osiguravatelj skrbi malodobne djece, bračnog ili izvanbračnog druga, roditelja, posvojitelja ili posvojenika, a koju je prema mišljenju centra za socijalnu skrb obvezan osigurati,

3) potreba obavljanja ili dovršenja radova izazvanih elementarnom nepogodom ili drugim događajem zbog čijeg bi neobavljanja nastala znatna materijalna šteta, a u užoj obitelji osuđenika nema druge radno sposobne osobe.

(2) Izvršavanje rada iz stavka 1. točke 1. ovoga Zakona može biti odgođeno ili prekinuto dok bolest traje, a najdulje 30 dana; zbog razloga iz točke 2. najdulje do petnaest dana; zbog razloga iz točke 3. do završetka posla, a najdulje do petnaest dana.

(3) Osim iz razloga iz stavka 1. ovoga članka, osuđeniku se može odgoditi ili prekinuti rad za opće dobro na slobodi i iz drugih opravdanih razloga najdulje do tri dana.

(4) Opetovana odgađanja i opetovani prekidi izvršavanja rada za opće dobro na slobodi ne mogu trajati dulje od trideset dana.

Glava IX.

NADZOR IZVRŠAVANJA MJERA OPREZA I PROVOĐENJA POSEBNIH OBVEZA I MJERA UZ ISTRAŽNI ZATVOR U DOMU

Izvršavanje mjere opreza obveze redovnog javljanja određenoj osobi ili državnom tijelu

Članak 28.

(1) Rješenje o izrečenoj mjeri opreza obveze redovnog javljanja određenoj osobi ili državnom tijelu sud će dostaviti uredu za probaciju kad je to potrebno radi nadzora nad pridržavanjem ove mjere.

(2) Izvješće o provjeri pridržavanja mjere opreza obveze redovnog javljanja određenoj osobi ili državnom tijelu ured za probaciju dostavit će sudu koji je donio rješenje.

Nadzor provođenja posebnih obveza i mjera utvrđenih rješenjem o određivanju istražnog zatvora u domu

Članak 29.

(1) Rješenje o određivanju istražnog zatvora u domu sud će dostaviti i uredu za probaciju kad je to potrebno radi nadzora provođenja posebnih obveza i mjera.

(2) Ured za probaciju dostavit će sudu izvješće o provođenju posebnih obveza i mjera.

Glava X.

IZVRŠAVANJE KAZNE ZATVORA

Sudjelovanje u izvršavanju pojedinačnog programa izvršavanja kazne zatvora

Članak 30.

(1) Nadzor i organizaciju provođenja posebnih obveza ili mjera utvrđenih rješenjem o korištenju pogodnosti izvan kaznionice, odnosno zatvora provodi nadležni ured za probaciju.

(2) Izvješće o nadzoru zatvorenika tijekom korištenja pogodnosti iz stavka 1. ovoga članka ured za probaciju će dostaviti kaznionici, odnosno zatvoru ako zatvorenik ne ispunjava obveze ili mjere utvrđene rješenjem o korištenju pogodnosti.

Priprema prijvata poslije otpusta

Članak 31.

(1) Na zahtjev kaznionice ili zatvora ured za probaciju prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta zatvorenika, obavlja poslove pripreme prijvata poslije otpusta:

- organiziranje smještaja,
- pomoć pri zapošljavanju,

- priprema žrtve, oštećenika ili obitelji žrtve za izlazak zatvorenika.
- (2) Za zatvorenika koji se priprema za uvjetni otpust obavit će se i:
- procjena rizika i uvjeta u zajednici za prihvat zatvorenika,
  - utvrđivanje mogućnosti nastavka obveza utvrđenih pojedinačnim programom izvršavanja kazne zatvora (nastavak školovanja, nastavak tretmana ovisnosti, nastavak drugih posebnih programa).
- (3) O utvrđenim okolnostima u mjestu prebivališta, odnosno boravišta ured za probaciju će u roku od petnaest dana od zaprimljenog zahtjeva iz stavka 1. i 2. ovoga članka izvijestiti kaznionicu, odnosno zatvor.

Glava XI. UVJETNI OTPUST

Nadzor uvjetno otpuštenog osuđenika

Članak 32.

- (1) Rješenje o uvjetnom otpustu dostavlja se i uredu za probaciju prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta osuđenika. U roku propisanom Pravilnikom o načinu obavljanja probacijskih poslova iz članka 13. stavka 2. ovoga Zakona, ured za probaciju će u suradnji s osuđenikom izraditi program provođenja i nadzora obveza utvrđenih rješenjem o uvjetnom otpustu i dostaviti ga sucu izvršenja.
- (2) Ustanove i druge pravne osobe u kojima osuđenik izvršava obveze utvrđene rješenjem o uvjetnom otpustu obavještavaju ured za probaciju o izvršavanju obveza.
- (3) O izvršavanju obveza i provođenju nadzora uvjetno otpuštenog osuđenika ured za probaciju izvješćuje suca izvršenja.
- (4) Ured za probaciju ili osuđenik može sucu izvršenja predložiti izmjenu programa provođenja i nadzora obveza utvrđenih rješenjem o uvjetnom otpustu ili predložiti da utvrdi obveze ako rješenjem o uvjetnom otpustu nisu utvrđene.

Glava XII. SUDJELOVANJE U ORGANIZIRANJU POMOĆI I PODRŠKE ŽRTVI, OŠTEĆENIKU, OBITELJI ŽRTVE I POČINITELJA

Pomoć žrtvi, oštećeniku, obitelji žrtve i počinitelja

Članak 33.

- (1) Na zahtjev državnog odvjetništva, suda, žrtve i oštećenika, ured za probaciju sudjelovat će u organiziranju psihosocijalne pomoći žrtvi, oštećeniku i obitelji žrtve.
- (2) Na zahtjev obitelji počinitelja ured za probaciju sudjelovat će u organiziranju psihosocijalne pomoći obitelji počinitelja.
- (3) Sudjelovanje u organiziranju psihosocijalne pomoći iz stavka 1. ovoga članka ne može obavljati službenik probacije kod kojeg je počinitelj kaznenog djela ili njegova obitelj u tretmanu.

Glava XIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Provedbeni propisi

Članak 34.

- U roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ovoga Zakona donijet će se:
1. Pravilnik o načinu obavljanja inspekcijskog nadzora iz članka 10. stavka 3. ovoga Zakona,
  2. Pravilnik o službenoj iskaznici službenika probacije iz članka 11. stavka 4. ovoga Zakona,
  3. Pravilnik o izobrazbi službenika probacije iz članka 12. stavka 2. ovoga Zakona,

4. Pravilnik o načinu obavljanja probacijskih poslova iz članka 13. stavka 2. ovoga Zakona,
5. Pravilnik o matici i osobniku iz članka 15. stavka 5. ovoga Zakona.

Članak 35.

- (1) Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o izvršavanju zaštitnog nadzora i rada za opće dobro na slobodi («Narodne novine», br. 128/99.).
- (2) Do donošenja provedbenih propisa iz ovoga Zakona ostaju na snazi provedbeni propisi doneseni na temelju Zakona o izvršavanju zaštitnog nadzora i rada za opće dobro na slobodi u dijelu u kojem nisu u suprotnosti s ovim Zakonom.

Članak 36.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u «Narodnim novinama», osim članaka 32. i 33. koji stupaju na snagu 01. siječnja 2012. godine.

OBRAZLOŽENJE

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI I PITANJA KOJA SE NJIME RJEŠAVAJU

1. Prikaz stanja

Izvršavanje kazneno pravih sankcija u Republici Hrvatskoj propisano je Zakonom o izvršavanju kazne zatvora i Zakonom o izvršavanju uvjetne osude sa zaštitnim nadzorom i rada za opće dobro na slobodi.

U 2007. godine Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske u sklopu CADRS-a 2004. provelo je projekt «Podrška razvoju sustava probacije» u suradnji s nacionalnom probacijskom službom Velike Britanije. Rezultat projekta je izrada petogodišnje Strategije ustrojavanja hrvatskog nacionalnog probacijskog sustava. Ustrojavanje probacijskog sustava je dio strategije reforme pravosuđa i dio je nacionalne strategije.

Strategija je osmišljena kao dio je šireg procesa osuvremenjivanja kazneno pravnog sustava u Republici Hrvatskoj u sklopu reformi povezanih s pridruživanjem Europskoj uniji. Misija novog probacijskog sustava je suradnja sa zajednicom kako bi se zaštitila javnost i smanjio rizik od recidivizma kroz rehabilitaciju i reintegraciju počinitelja kaznenog djela u društvo, te kako bi se osiguralo poštovanje prava i potreba žrtve.

Potrebu ustrojavanja probacije ilustriraju slijedeći dokumenti:

- publikacija Ujedinjenih Naroda iz 2006. godine o analizi socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj:

- Uspostava probacijskog sustava otvorila bi mogućnost kratkotrajnijih zatvorskih kazni te stvorila uvjete za veći broj alternativnih sankcija i tako podigla razinu humanosti i zaštite ljudskih prava kod izvršenja kaznenih sankcija.

- u Twining Light projektu *Reforma pretkaznenog postupka u Republici Hrvatskoj* istaknuta je potreba i važnost izricanja alternativnih sankcija, poput rada za opće dobro na slobodi, radi podrške široj reformi sustava kaznenog pravosuđa

- Izvješće Europske komisije o napretku za 2007. godinu:

- Što se tiče zatvorskog sustava, još ima prostora za poboljšanje zatvorskih uvjeta. Nedostaje zatvorskog osoblja i prostora. Zatvori su i dalje pretrpani, s prosječnom zatvorskom populacijom koja premašuje kapacitete za 20%

- Preporuka Odbora ministara Vijeća Europe (čija je članica i Republika Hrvatska) iz 2006. godine:

- Posebice u slučaju zatvorenika na izdržavanju dulje kazne zatvora poduzet će se koraci potrebni da bi se osigurao postepen povratak životu u slobodnom društvu... ovaj cilj može se postići posebnim programom pripreme za otpust na slobodu ili djelomičnim ili uvjetnim otpustom pod nadzorom uz odgovarajuću društvenu podršku

- Preporuka Odbora ministara Vijeća Europe iz 1999. godine koja se odnosi na prenapučenost zatvora i porast zatvorske populacije:

- napori se trebaju usmjeriti ka što rjeđem pribjegavanju kazni dugotrajnog zatvora što nameće težak teret zatvorskom sustavu, te ka zamjeni kratkotrajnih zatvorskih kazni radom za opće dobro na slobodi,
- imajući u vidu izricanje sankcija i mjera čije se izvršavanje provodi u zajednici, a koje bi mogle biti korištene umjesto lišavanja slobode, trebalo bi razmotriti mogućnosti:
  - obustave izvršenja kazne zatvora s izrečenim posebnim obvezama,
  - kušnju, kao neovisnu sankciju određenu bez izricanja kazne zatvora,
  - intenzivni nadzor,
  - rad za opće dobro na slobodi,
  - posebne programe postupanja za pojedine kategorije počinitelja,
  - mirenje žrtve i počinitelja / obeštećenje,
  - ograničavanje slobode kretanja (primjerice ograničenja vremena kretanja ili elektronskog praćenja)

- Preporuka Vijeće Europe o uvjetnom otpustu:

- U načelu, uvjetni otpust trebao bi biti popraćen nadzorom koji uključuje pomoć i kontrolne mjere. Priroda, trajanje i intenzitet nadzora trebalo bi prilagoditi svakom pojedinom slučaju

- Preporuka Vijeća Europe iz 2006. godine o primjeni pritvora:

- S gledišta pretpostavke okrivljenikove nedužnosti i pretpostavke u korist slobode, zadržavanje u pritvoru osoba koje se sumnjiči za kazneno djelo bit će iznimka, a ne pravilo,
- U pojedinim slučajevima, zadržavanje u pritvoru odredit će se jedino gdje je to strogo potrebno i to kao mjera u krajnjoj nuždi; neće se koristiti u svrhu kažnjavanja,
- Kako bi se izbjegla neodgovarajuća primjena zadržavanja u pritvoru, dostupan bi trebao biti najširi mogući spektar alternativnih, manje ograničavajućih mjera koje se odnose na postupanje s osumnjičenikom.

Strategija razvoja probacije osmišljena je s ciljem stvaranja humanijeg i pravičnijeg kazneno pravnog sustava te smanjenja broja počinitelja kaznenih djela osuđenih na kaznu zatvora odnosno kojima je izrečena mjera pritvora. Broj počinitelja zadržanih u pritvoru visok je u usporedbi s većinom zemalja članica Europske unije.

U usporedbi s ostalim zemljama članicama Europske unije, u Hrvatskoj postoji ograničen broj sankcija i mjera čije se izvršavanje provodi u zajednici, a nizak je i udio počinitelja kojima su izrečene takve sankcije.

Trenutno, u malom broju slučajeva, suci imaju na raspolaganju izvješće o socijalnom statusu počinitelja prije izricanja kazne. Opseg tih izvješća je ograničen te ne postoji sustavna procjena rizika od ponovnog počinjenja kaznenog djela kao ni procjena utjecaja pojedinih sankcija na smanjenje navedenog rizika, kao što je to slučaj u mnogim zemljama članicama Europske unije.

U Republici Hrvatskoj, sucu izvršenja propisana je obveza nadzora nad uvjetno otpuštenim osuđenikom. Međutim, sudac izvršenja nema na raspolaganju stručne službe koje bi provodile nadzor i programe s uvjetno otpuštenima kao što je to slučaj u većini zemalja članica Europske unije.

2. Osnovna pitanja koja se Zakonom rješavaju

a) Razviti niz usluga za vrijeme trajanja sudskog postupka

Republika Hrvatska primjenjuje pritvor prije suđenja u većoj mjeri nego većina zemalja članica Europske unije i tu postoji okvir za smanjenje zatvorske populacije razvojem i primjenom mjera kao alternative pritvoru.

Zemlja članica	Udio pritvorenika
Hrvatska	30,2
Latvija	27.0
Slovačka	26.0
Mađarska	25.0
Estonija	23.0
Bugarska	18.0
Engleska i Wales	16.8
Irska	15.9
Poljska	15.0
Litva	14.0
Češka Republika	12.8
Finska	11.6

Godina	Broj pritvorenika po danu	Udio pritvorenika u ukupnoj zatvorskoj populaciji po danu
2001	820	30.6%
2005	1105	31.7%
2006	1150	30.0%
2007	1297	30.2%

Približno 3700 osoba svake godine bude zadržano u pritvoru kraće od šest mjeseci. Državno odvjetništvo i suci ne raspolažu s provjerenim informacijama koje bi mogli koristiti kod odlučivanja o pritvoru. Hrvatsko zakonodavstvo predviđa mogućnost određivanja istražnog zatvora u domu, što bi nadzirala probacija, a što bi smanjilo broj zatvorenika za oko 300.

U tijeku je uvođenje modela izvješća o počinitelju koji se u pilot fazi primjenjuje u četiri općinska suda (u Zagrebu, Rijeci, Slavonskom Brodu i Požegi). Izvješća sadržavaju provjerene informacije o važnim pitanjima kao što su smještaj, zaposlenje, socijalni/obiteljski status, zdravstveno stanje, zlouporaba droga ili alkohola te procjenu rizičnosti počinitelja, od značaja za odlučivanje o odustajanju od kaznenog progona ili određivanja mjere pritvora.

Uspostavom probacije stvorit će se uvjeti koji će omogućiti izricanje mjere istražnog zatvora u domu, nadzor i podršku zatvorenicima kojima je određen istražni zatvor.

U nekim europskim pravosudnim sustavima alternativne mjere pritvora provodi probacija u suradnji s vladinim i nevladinim organizacijama, kao na primjer ustanovama za pomoć pri odvikavanju, kako bi se zatvorenicima tijekom istražnog zatvora omogućio adekvatan

tretman. Istraživanja pokazala su da je ovakvim pristupom u Velikoj Britaniji smanjen recidivizam za 26%.

b) Stručna procjena počinitelja kaznenih djela korištenjem standardnog instrumenta razvijenog u Republici Hrvatskoj, s ciljem procjene rizika ponovnog počinjenja kaznenog djela te potrebnih intervencija s počiniteljem

Trenutno u Hrvatskoj ne postoji suvremeni instrument procjene kriminogenih rizika i tretmanskih potreba počinitelja kaznenih djela. Većina suvremenih probacijskih sustava koristi sustav procjene temeljen na analizi rizika od ponovnog počinjenja kaznenog djela, rizika nanošenja ozbiljne štete drugima ili sebi te analize kriminogenih faktora koje je moguće promijeniti kako bi se umanjio rizik. Ti instrumenti su statistički potvrđeni te odražavaju jedinstven kulturološki i zakonski okvir svake zemlje. Procjene se koriste pri određivanju stupnja nadzora u zajednici te vrste potrebne intervencije. Proces procjene mora se redovito ponavljati kako bi se provjerila učinkovitost poduzetih intervencija te pratila razina pokazanog rizika. Ove procjene kao sastavni dio izvješća može koristiti sud prije donošenja odluke o kazni, sudac izvršenja kod odlučivanja o odgodi i prekidu izdržavanja kazne, te Povjerenstvo za uvjetni otpust prilikom odlučivanja o uvjetnom otpustu. U većini pravnih sustava koji su ga razvili, ovaj instrument zajednički koriste probacijski i zatvorski sustav.

U tijeku je izrada prve verzije instrumenta procjene, koja će biti primijenjena na osuđeničke kojima je izrečena uvjetna osuda sa zaštitnim nadzorom i rad za opće dobro na slobodi, te na određenom broju zatvorenika na izdržavanju kazne zatvora. Odluke o intervencijama za svakog pojedinog počinitelja temeljit će se na ovim procjenama i reviziji. Rezultati ponovnog preispitivanja ili revizije također će biti sastavni dio izvješća o nadzoru koje će se podnositi sucima.

Službenici sustava probacije bit će educirani za korištenje instrumenta procjene. Također će izraditi program izobrazbe za tretmansko osoblje zatvorskog sustava.

Učinkovitost instrumenta procjene redovito će se preispitivati i ocjenjivati. Planira se da će do 2012. godine biti potrebno obaviti približno 4200 početnih procjena godišnje.

Uporabom instrumenta procjene kriminogenih rizika i tretmanskih potreba počinitelja poboljšat će se kvaliteta informacija za državno odvjetništvo, sud, zatvorski sustav i Povjerenstvo za uvjetni otpust.

c) Povećanje izrečenih alternativnih sankcija

Kazneni zakon propisuje dvije sankcije koje se izvršavaju na slobodi u zajednici:

- uvjetnu osudu sa zaštitnim nadzorom, trajanja do pet godina i
- rad za opće dobro na slobodi, u trajanju od 10 do 60 dana, kojim je zamijenjena kazna zatvora do šest mjeseci.

Izvršavanje navedenih sankcija propisano je Zakonom o izvršavanju uvjetne osude sa zaštitnim nadzorom i rada za opće dobro na slobodi, koji je na snazi od 2001. godine. Od 2006. godine stalan je porast broja izrečenih sankcija ove vrste, ali u usporedbi s pravosudnim sustavima zemalja Europske unije, još uvijek je vrlo nizak udio počinitelja kojima su izrečene alternativne sankcije. Također su zabilježene značajne oscilacije u primjeni ovih sankcija po

pojedininim sudovima kao odraz razlike u razumijevanju i povjerenju u alternativne sankcije među sucima.

Uvjetna osuda sa zaštitnim nadzorom i rad za opće dobro na slobodi

Godina	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	UKUPNO
Zaštitni nadzor	52	81	90	158	252	180	244	1057
Rad za opće dobro	16	41	75	100	284	446	530	1492

Izvršavanje zaštitnog nadzora i rada za opće dobro, kao povjerenici, obavljaju državni službenici, Ministarstva pravosuđa, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, članovi udruga (socijalni radnici, psiholozi, socijalni pedagozi) nakon završene izobrazbe koju organizira odjel za izvršavanje alternativnih sankcija Središnjeg ureda Uprave za zatvorski sustav. Povjerenika se imenuje rješenjem, a poslovi se obavljaju honorarno izvan radnog vremena. Svaki povjerenik obavlja zaštitni nadzor ili organizira rad za opće dobro s najviše tri osuđenika. Budući da se radi o dopunskom poslu, ograničenjem broja željela se zadržati potrebna razina kvalitete.

Uspostavom sustava probacije očekuje se veće izricanje sankcija koje se izvršavaju na slobodi. Time će se postići humanizacija izvršavanja kaznenopravnih sankcija, a na izdržavanje kazne zatvora, po uzoru na Europsku uniju, upućivat će se zatvorenici osuđeni na dulje zatvorske kazne i sigurnosno rizični, pa će isto rezultirati smanjenjem broja zatvorske populacije.

d) Omogućiti sucima izvršenja provjerene informacije o riziku kojeg predstavlja počinitelj te faktorima koji utječu na taj rizik.

Sudac izvršenja upućuje na izdržavanje kazne zatvora, odlučuje o odgodi i prekidu izvršavanja, štiti prava zatvorenika te nadzire uvjetno otpuštenog osuđenika. Trenutno ne postoje prateće službe koje bi suca izvršenja dostavljale provjerene informacije potrebne za donošenje odluka te organizirale i obavljale nadzor izvršavanja posebnih obveza tijekom trajanja uvjetnog otpusta utvrđenih rješenjem o uvjetnom otpustu.

Ustrojavanjem probacije propisat će se standardno izvješće o procjeni rizika, izradit instrumentarij za procjenu rizika te nacionalni standardi o obavljanju poslova probacije. Kod odlučivanja o odgodi i prekidu izdržavanja kazne, sudac izvršenja imat će provjerene podatke zbog kojih se odgoda, odnosno prekid traži te izvješće o riziku počinitelja.

e) Priprema pomoći poslije otpusta, prikupljanje podataka za odlučivanje o uvjetnom otpustu i nadzor nad uvjetno otpuštenim osuđenikom.

Intenzivna priprema zatvorenika za otpust započinje najkasnije tri mjeseca prije otpusta. Kaznionica, odnosno zatvor o potrebi osiguranja pomoći poslije otpusta obavještava centar za socijalnu skrb i druge ustanove i udruge kako bi zatvorenik nakon otpusta imao osiguran smještaj, prehranu, liječenje, te kako bi ga se savjetovalo o izboru prebivališta ili boravišta, pomoglo u uspostavi obiteljskih odnosa, pronalaženju zaposlenja, dovršenju stručnog osposobljavanja, kao i radi osiguranja novčane potpore za podmirenje najnužnijih potreba ili drugih oblika pomoći. Prije otpuštanja zatvorenika sa izdržavanja kazne, sudac izvršenja

utvrđuje koje je radnje i mjere potrebno poduzeti radi osiguranja prihvata zatvorenika i o tome obavještava centar za socijalnu skrb. Nakon otpusta zatvorenika, sudac izvršenja rješenjem naređuje poduzimanje potrebnih mjera. Međutim, kako se ovakav način osiguravanja pomoći poslije otpusta pokazao neučinkovitim, potrebno je nadležnost za obavljanje opisanih poslova propisati sustavu probacije, kao što je to i u drugim državama Europske unije.

O uvjetnom otpuštanju zatvorenika odlučuje Povjerenstvo za uvjetni otpust, pri čemu je nužno raspolagati podacima o aktualnom stanju u obitelji zatvorenika, odnosno sredini u koju se zatvorenik otpušta te procijeniti rizik. Za vrijeme uvjetnog otpusta osuđenika se može obvezati na ispunjavanje određenih obveza (prihvatanje ponuđenog zaposlenja, nadzirano raspolaganje prihodima, nastavak liječenja, neposjećivanje određenih mjesta i sl.). Osuđenika na uvjetnom otpustu nadzire sudac izvršenja, te može odrediti ili izmijeniti obveze koje osuđenik mora ispunjavati, a odlučuje i o opozivu uvjetnog otpusta. Da bi sudac izvršenja mogao provoditi nadzor nad osuđenikom i donositi odgovarajuće odluke, potrebno je ustrojiti službu koja će obavljati nadzor i redovito ga izvješćivati.

U sustavu probacije će se razviti izvješća o prilikama u mjestu prebivališta, odnosno boravišta, uključujući planove uvjetnog otpuštanja te informacije i pitanja vezana za žrtve. Bit će razvijeni nacionalni standardi koji će uključiti i metode postupanja radi zaštite žrtve i drugih od ponovnog počinjenja kaznenog djela nakon puštanja zatvorenika na slobodu, zbog čega se očekuje povećanje broja uvjetno otpuštenih počinitelja i dulje razdoblje trajanja uvjetnog otpusta te zaštita društvene zajednice provođenjem kvalitetnog nadzora uvjetno otpuštenih.

f) Osiguravanje uvjeta za primjenu Okvirne odluke Vijeća Europske unije 2008/947/PUP od 27. studenog 2008. godine o primjeni načela uzajamnog priznavanja presuda i uvjetnih odluka s ciljem nadzora uvjetnih mjera i alternativnih sankcija

Navedenom Okvirnom odlukom omogućava se izvršavanje uvjetne osude i izrečenih alternativnih sankcija te nadzor nad osuđenikom u slučaju kada osuđenik ne živi u državi u kojoj mu je kazna izrečena, a sve u svrhu olakšanja rehabilitacije osuđenika, poboljšanja zaštite žrtve i društva.

II. OBRAZLOŽENJE ODREDBI ZAKONA

Članak 1.

Propisuje probacijske poslove i osobe koje kod odlučivanja o kaznenom progonu, tijekom kaznenog postupka, tijekom izvršavanja kaznenopravnih sankcija i mjera i uvjetnog otpusta mogu biti uključene u probaciju. U dosadašnjem postupanju prema počinitelju kaznenog djela bila je zanemarivana žrtva, pa se sukladno praksi demokratskih socijalno osjetljivih društava, po prvi put propisuje sudjelovanje u organiziranju pomoći i podrške žrtvi kaznenog djela i oštećeniku, obitelji žrtve i obitelji počinitelja.

Definira probaciju kao uvjetovanu i nadziranu slobodu počinitelja kaznenog djela tijekom koje ovlaštene službene osobe provode postupke usmjerene na smanjenje rizika da počinitelj ponovo počini kazneno djelo.

Budući da se počinitelj kaznenog djela uključuje u probaciju radi njegovog osposobljavanja za život u skladu s pravnim propisima i moralnim načelima te se time ostvaruje zaštita društvene zajednice i smanjenje povratništva, izvršavanje ovih poslova od posebnog je interesa za Republiku Hrvatsku.

Članak 2.

Poslovi probacije su u nadležnosti Uprave za probaciju Ministarstva pravosuđa.

Zbog potrebe osiguravanja uvjeta za izvršavanje poslova probacije koji se izvršavaju u lokalnoj sredini počinitelja kaznenog djela, propisana je suradnja Ministarstva pravosuđa sa lokalnom zajednicom, strukovnim udrugama i pravnim osobama, kao i s državnim tijelima, znanstvenim i drugim ustanovama te institucijama čime će se ostvarivati mogućnost primjene novih postignuća i unaprjeđenje sustava probacije.

Članak 3.

Obzirom na nove pojmove utvrđene ovim Zakonom, u članku 3. dana su pojašnjenja pojedinih izraza.

Članak 4., 5. i 6.

Zaštita temeljnih ljudskih prava jamči se Ustavom Republike Hrvatske, Zakonom o suzbijanju diskriminacije te međunarodnim dokumentima koje je Republika Hrvatska prihvatila:

- Međunarodni ugovor o građanskim i političkim pravima,
- Međunarodni ugovor o ekonomskim, društvenim i kulturnim pravima,
- Deklaracija o temeljnim načelima pravde za žrtve kriminala i zlouporabe moći,
- Deklaracija o zaštiti svih osoba od torture i drugih oblika okrutnog, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja,
- Konvencija o sprječavanju mučenja, neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja,
- Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda,
- Europska zatvorska pravila,
- Preporuke o postupanju sa pritvorenicima

pa se stoga svim osobama jamči poštivanje ljudskog dostojanstva, čovječno postupanje i jednakost, odnosno zabrana diskriminacije po bilo kojoj osnovi.

Kako se za uključivanje u probaciju već tijekom kaznenog postupka traži pristanak počinitelja da bi se postigla svrha, propisana je dobrovoljnost osobe za uključivanje u postupke probacije kao jedno od temeljnih načela probacije.

Članak 7., 8. i 9.

Zaštita osobnosti i tajnosti podataka osoba uključenih u probaciju temeljena je na Zakonu o zaštiti osobnih podataka koji propisuje zaštitu tajnosti osobnih podataka svih građana.

Počinitelj uključen u probaciju ne snosi troškove izvršavanja.

Pravo na pritužbu je jedno od pravnih načela u svrhu zaštite prava građana, pa se takvo pravo jamči i osobi uključenoj u probaciju ako smatra da su joj povrijeđena prava iz članka 4., 5. i 7. Zakona. Pritužba se može podnijeti usmeno ili pisanim putem. O pritužbi će u roku od 30 dana rješenjem odlučiti ured za probaciju, protiv kojeg osoba uključena u probaciju ima pravo žalbe Središnjem uredu Uprave za probaciju.

Načelo je da se osoba u probaciju uključuje dobrovoljno, ali nakon što prihvati sadržaj pojedinačnog programa postupanja, osoba postaje obvezna izvršavati mjere i provoditi aktivnosti utvrđene pojedinačnim programom postupanja. Da bi se osigurala dostupnost osobe, osoba uključena u probaciju ne može bez suglasnosti ureda za probaciju mijenjati mjesto prebivališta, odnosno boravišta.

Članak 10., 11. i 12.

Za obavljanje probacijskih poslova u Ministarstvu pravosuđa ustrojava se Uprava za probaciju. Osobe uključene u probaciju ne izdvajaju se iz svoje socijalne sredine, pa se zbog

toga u županijama, za područje jedne ili više županija, ustrojavaju uredi za probaciju koji su ustrojstvene jedinice Uprave za probaciju. Probacijske poslove obavljat će službenici ureda za probaciju dok je u nadležnosti Središnjeg ureda praćenje stanja, poduzimanje mjera za unaprjeđivanje sustava i nadzor zakonitosti rada i postupanja u područnim uredima. Nadzor će se obavljati u skladu s Pravilnikom koji donosi ministar pravosuđa.

Poslove probacije obavljaju državni službenici koji moraju imati završen preddiplomski i diplomski, a samo iznimno preddiplomski sveučilišni studij iz područja socijalne pedagogije, pedagogije, socijalnog rada, psihologije ili drugih društvenih ili humanističkih struka s radnim iskustvom i kompetencijama za rad s počiniteljima kaznenih djela. Budući da službenici probacije moraju imati posebne ovlasti u obavljanju svojih poslova iste će dokazivati službenom iskaznicom.

Za obavljanje poslova probacije potrebna su posebna specijalistička znanja pa je propisana stalna stručna izobrazba službenika prema programima izobrazbe koje će utvrđivati ministar pravosuđa u čijoj nadležnosti je i donošenje Pravilnika o izobrazbi.

Članak 13.

Jedan od najznačajnijih i najzahtjevnijih probacijskih poslova je procjena kriminogenih rizika i tretmanskih potreba počinitelja kaznenog djela, za što je u tijeku izrada odgovarajućeg instrumentarija. Poslovi probacije su i izrada pojedinačnog programa postupanja, nadzor izvršavanja obveza prema rješenju državnog odvjetnika kod odlučivanja o kaznenom progonu prema načelu svrhovitosti, izvršavanje uvjetne osude sa zaštitnim nadzorom i rada za opće dobro na slobodi, nadzor izvršavanja mjere opreza obveze redovnog javljanja određenoj osobi ili državnom tijelu te nadzor provođenja mjera utvrđenih rješenjem o određivanju istražnog zatvora u domu.

Sudjelovanje probacije u izvršavanju kazne zatvora odnosi se na dodir zatvorenika s vanjskim svijetom i odlučivanje o uvjetnom otpustu, organiziranje prihvata poslije otpusta i nadzor nad uvjetno otpuštenim osuđenikom.

Državno odvjetništvo, sud, sudac izvršenja i kaznionica i zatvor od ureda za probaciju mogu zatražiti izvješća o počinitelju.

Žrtve, oštećenici i obitelj žrtve u dosadašnjem načinu izvršavanja kaznenopravnih sankcija nisu bile adekvatno tretirane, i također je i obitelj počinitelja potrebno zaštititi od posljedica kašnjevog ponašanja njezinog člana i stigmatizacije u najvećoj mogućoj mjeri.

Radi osiguranja jednakog postupanja i iste razine kvalitete usluge osobama uključenim u probaciju, posebno će se propisati način obavljanja probacijskih poslova kao i način izrade izvješća i dokumentacije koju izrađuje ured za probaciju.

Članak 14.

Radi izvršavanja probacijskih poslova izrađuje se pojedinačni program postupanja. Pojedinačni programa postupanja sadrži postupke i mjere koje će se provoditi sa počiniteljem radi otklanjanja čimbenika rizika koji su u svezi s činjenjem kaznenih djela. Pojedinačni program postupanja treba prilagoditi svakom pojedincu uključenom u probaciju u odnosu na njegovu osobnost, osobne prilike, zdravstveno stanje, stručne kvalifikacije i životne okolnosti. Ured za probaciju može, radi donošenja pojedinačnog programa, zatražiti potrebne podatke od tijela državne vlasti i lokalne zajednice, ustanova i drugih pravnih osoba koje će doprinijeti kvaliteti izrade pojedinačnog programa, odnosno njegovog izvršavanja. Prijedlog pojedinačnog programa postupanja izrađuje službenik probacije. Službenik će sa sadržajem prijedloga pojedinačnog programa postupanja upoznati osobu uključenu u probaciju. Pojedinačni program postupanja postaje pravovaljani dokument izvršavanja sankcije potpisom voditelja ureda za probaciju i osobe uključene u probaciju.

Članak 15.

Vođenje matice i osobnika osoba uključenih u probaciju propisano je radi zakonitog provođenja probacijskih poslova. Matica i osobnik ustrojavaju se u uredima za probaciju, a Ministarstvo pravosuđa vodi središnju maticu radi praćenja i analize probacijskih poslova i izrade statističkih izvješća.

Članak 16.

Radi određivanja odgovarajućih sadržaja pojedinačnog programa postupanja ured za probaciju provodi procjenu kriminogenih rizika i tretmanskih potreba i to za svaku osobu koja je uključena u probaciju. Procjena se odnosi na vjerojatnost ponovnog počinjenja kaznenog djela i štete koju počinitelj može nanijeti društvenoj zajednici, drugoj osobi ili sebi.

Članak 17., 18., 19. i 20.

Za potrebe državnog odvjetništva, suda, suca izvršenja, kaznionica i zatvora, ured za probaciju sastavljat će i u određenom roku dostavljati različita izvješća, ovisno o njihovoj namjeni. Propisani su minimumi podataka koje izvješće treba sadržavati ovisno o svrsi zbog koje se izvješće izrađuje: odlučivanje o kaznenom progonu, odlučivanje o određivanju mjera osiguranja prisutnosti okrivljenika i mjerama opreza, izboru kaznenopravnih sankcija i izvršavanju kaznenopravnih sankcija izrečenih počinitelju kaznenih djela, odgodi izvršavanja kazne zatvora i prekidu izdržavanja kazne zatvora, odobravanju pogodnosti izlazaka iz kaznionice, odnosno zatvora tijekom izdržavanja kazne zatvora te radi predlaganja uvjetnog otpusta zatvorenika i prihvata poslije otpusta.

Članak 21., 22., 23., 24., 25., 26. i 27.

Izvršavanje uvjetne osude sa zaštitnim nadzora i rada za opće dobro na slobodi započinje nakon pravomoćnosti i izvršnosti sudske presude. Ove kaznenopravne sankcije u pravilu se izvršavaju u mjestu prebivališta odnosno boravišta osuđenika pa je za upućivanje osuđenika na izvršavanje sankcije nadležan općinski sud prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta osuđenika kojem sud koji je sudio u prvom stupnju mora dostaviti presudu u roku od 8 dana od njezine pravomoćnosti i izvršnosti.

Radi izvršavanja ovih sankcija ured za probaciju s osuđenikom izrađuje prijedlog pojedinačnog programa postupanja kojeg donosi ured za probaciju i dostavlja ga općinskom sudu prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta osuđenika nadležnom za provođenje nadzora izvršavanja. O provođenju pojedinačnog programa postupanja ured za probaciju redovito izvješćuje sud. Osim prava, osobama uključenim u probaciju propisane su i obveze jer neispunjavanje obveza može imati za posljedicu promjenu pojedinačnog programa ili vrste sankcije ili mjere, o čemu će odlučiti sud koji je donio prvostupanjsku presudu.

Kaznenopravna sankcija rada za opće dobro na slobodi može se obavljati u ustanovama i pravnim osobama s kojima ured za probaciju sklapa ugovor. Osuđenika se na rad raspoređuje sukladno njegovim psihofizičkim sposobnostima uz njegov pisani pristanak. Ministarstvo pravosuđa obvezno je osigurati osuđenike od profesionalnog oboljenja i nesreće na poslu. Osuđeniku se može omogućiti izvršavanje rada u vremenu koje ne remeti njegove druge obveze, pa se propisuje mogućnost odgode i prekida izvršavanja rada za opće dobro na slobodi, o čemu odlučuje ured za probaciju ukoliko se utvrdi postojanje opravdanih razloga. Protiv odluke ureda za probaciju osuđenik može podnijeti žalbu Središnjem uredu koji će o žalbi odlučiti. Propisani su rokovi odgode odnosno prekida rada za opće dobro na slobodi.

Članak 28. i 29.

Ustrojavanjem sustava probacije omogućit će se odgovarajući nadzor izvršavanja mjere opreza obveze redovnog javljanja određenoj osobi ili državnom tijelu kao i provođenja

posebnih obveza i mjera uz istražni zatvor u domu. O izvršavanju mjera ured za probaciju dostavljaće izvješće sudu koji je odredio mjeru.

Članak 30. i 31.

Za vrijeme korištenja pogodnosti izvan kaznionice, odnosno zatvora, zatvoreniku se mogu utvrditi posebne obveze i mjere čiju će organizaciju i nadzor provoditi ured za probaciju. U slučaju ako zatvorenik ne ispunjava obveze tijekom pogodnosti, ured za probaciju izvršit će kaznionicu, odnosno zatvor.

U poslove probacije spadaju i poslovi pripreme zatvorenika za otpust i osiguranje pomoći poslije otpusta koji se obavljaju tijekom izvršavanja kazne zatvora kao što su organiziranje smještaja, pomoć pri zapošljavanju kao i mogućnosti nastavka obveza utvrđenih pojedinačnim programom izvršavanja kazne zatvora (nastavak školovanja, nastavak tretmana ovisnosti i dr.) u slučaju uvjetnog otpuštanja. Također u poslove ured za probaciju je i obavještavanje i priprema žrtve, oštećenika ili obitelji žrtve za izlazak zatvorenika.

Članak 32.

Uvjetno otpuštenog osuđenika treba nadzirati i organizirati provođenje posebnih obveza koje su mu određene rješenjem o uvjetnom otpustu. Ured za probaciju izvješćuje suca izvršenja o tijeku uvjetnog otpusta te može sudu izvršenja predlagati izmjenu ili ukidanje pojedinih obveza ili utvrđivanje obveza ako rješenjem o uvjetnom otpustu nisu bile utvrđene.

Članak 33.

Da bi se ublažile posljedice počinjenog kaznenog djela, ured za probaciju može se uključiti u organiziranje psihosocijalne pomoći žrtvi, oštećeniku i obitelji žrtve i počinitelja kaznenog djela. Radi objektivnosti u postupanju i povjerenja žrtve, oštećenika i obitelji žrtve, propisano je da isti službenik ne može raditi s počiniteljem, žrtvom, oštećenikom i obitelji žrtve.

Članak 34., 35. i 36.

Radi kvalitetne primjene Zakona predviđeno je donošenje provedbenih propisa kojima će se pobliže urediti način obavljanja probacijskih poslova, izobrazba službenika probacije radi stjecanja specifičnih znanja radi dodatnog osposobljavanja za obavljanje poslova, načinu obavljanja inspekcijskog nadzora, službena iskaznica kojom se dokazuje ovlaštenje službenika probacije za obavljanje poslova te ustrojavanje matice i osobnika radi omogućavanja jedinstvenih evidencija i obrade podataka. Svi provedbeni propisi trebaju biti doneseni u roku od tri mjeseca od stupanja Zakona na snagu, a do njihovog donošenja na snazi će ostati pravilnici doneseni na temelju Zakona o izvršavanju zaštitnog nadzora i rada za opće dobro na slobodi koji stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti.

Zakonom o probaciji uređeno je izvršavanje uvjetne osude sa zaštitnim nadzorom i rada za opće dobro na slobodi pa stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o izvršavanju zaštitnog nadzora i rada za opće dobro na slobodi.

Svi probacijski poslovi uređeni ovim Zakonom izvršavat će se stupanjem zakona na snagu, osim nadzora uvjetno otpuštenih zatvorenika i sudjelovanja u organiziranju podrške i pomoći žrtvi, oštećeniku i obitelji žrtve čije se započinjanje izvršavanja predviđa sa 1. siječnja 2012. godine.

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Financijska sredstva za provedbu ovoga Zakona osiguravat će se u Državnom proračunu Republike Hrvatske.

Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva pravosuđa ustrojena je Uprava za probaciju sa Središnjim uredom u sjedištu Ministarstva i 12 izvršitelja - službenika Ministarstva pravosuđa, Odjela za izvršavanje zaštitnog nadzora i rada za opće dobro na slobodi za čije su plaće osigurana sredstva u Državnom proračunu. Uz navedene službenike, izvršavanje alternativnih sankcija danas obavlja i oko 300 državnih službenika na temelju ugovora o djelu, za što je u Državnom proračunu osigurano oko 11.000.000 kuna. Navedenom Uredbom ustrojeni su i probacijski uredi sa 70 izvršitelja. Međutim, budući da se predlaže postupna primjena Zakona, tijekom 2009. godine za obavljanje poslova probacije ne planira se novo zapošljavanje, već je novo zapošljavanje 70 izvršitelja u probacijskim uredima planirano u prvom tromjesečju 2010. godine, a troškovi za ove službenike procjenjuju se na oko 11.000.000 kuna, te za ostale troškove (izobrazba, oprema, prostor, održavanje i dr) još oko 4.000.000 kuna godišnje. Ministarstvo pravosuđa očekuje financijsku pomoć Europske unije kroz program IPA 2008. u iznosu od 1,800.000 eura, od kojih 1,635.000 kao bespovratna sredstva Europske unije ukoliko se ispune preduvjeti i postupak ugovaranja navedenog projekta bude uspješno okončan.

Nadalje, uspostavom probacije osim očekivanog smanjenja broja zatvorenika kojima je određen istražni zatvor, očekuje se i smanjenje porasta broja zatvorenika izricanjem različitih vrsta kaznenopravnih sankcija u zajednici te odobravanjem uvjetnog otpusta većem broju zatvorenika i u duljem trajanju što će se odraziti na visinu potrebnih sredstava Uprave za zatvorski sustav. Prosječan direktan dnevni trošak (smještaj, prehrana, liječenje, izobrazba, zapošljavanje, slobodne aktivnosti) po jednom zatvoreniku iznosi 56,44 kune, odnosno za pretpostavljenih 300 zatvorenika kojima je određen istražni zatvor manje u godini dana iznosi oko 6.000.000 kuna.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

Članak 1.

Izvršena je zamjena stavaka 1. i 2. ovoga članka pa se u stavku 1. najprije propisuju probacijski poslovi na način da su brisane riječi «i sigurnosnih mjera» budući da ove mjere također predstavljaju kaznenopravne sankcije.

Stavak 2. dopunjen je na način da propisuje da je probacija uvjetovana i nadzirana sloboda počinitelja kaznenog djela tijekom koje ovlaštene službene osobe provode postupke usmjerene na smanjenje rizika po ponavljanja kaznenog djela.

Članak 3.

U točki 2. propisani jasnije se definiraju rizici i potrebe počinitelja budući da se radi o kriminogenim rizicima i tretmanskim potrebama.

Izbrisana je točka 3. koja je definirala dobrovoljnost iz razloga što je dobrovoljno uključivanje počinitelja u postupke probacije jedno od temeljnih načela i propisano je člankom 6. Nacrta. Stoga su dosadašnje točke 4., 5., 6. i 7. postale točke 3., 4., 5. i 6.

Dopunom točke 3. jasno se definira izvješće koje izrađuju probacijski službenici kao službeni dokument.

Točka 5. definira tko su osobe uključene u probaciju, odnosno, da su u probaciju uključene na temelju odluke nadležnog tijela.

Iz točke 6. ispušten je sudac izvršenja budući da se u ovoj točki propisuje tko su nadležna tijela, a sudac izvršenja to nije.

Članak 6.

Dobrovoljnost uključivanja u postupke probacije jedno je od temeljnih načela, pa je u ovom članku trebalo samo propisati načelo. Način izrade i utvrđivanja sadržaja pojedinačnog programa postupanja, upoznavanje počinitelja sa sadržajem i njegovo prihvaćanje sadržaja propisano je u članku 9. Stoga je iz članka 6. ispušteno propisivanje način utvrđivanja sadržaja pojedinačnog programa postupanja.

Članak 8.

Stavak 1. jasnije je propisan, odnosi se na pravo podnošenja pritužbe osobe uključene u probaciju na postupak službenika probacije ako smatra da su joj tim postupkom povrijeđena prava iz članka 4., 5. ili 7. Zakona.

U stavku 2. propisano je da o pritužbi odlučuje ured za probaciju u roku od 30 dana i to rješenjem, protiv kojeg osoba uključena u probaciju ima pravo žalbe Središnjem uredu Uprave za probaciju.

Stavak 4. je kao suvišan brisan.

Članak 9.

Izmjene u stavku 1. i 2. izvršene su iz što se osoba uključena u postupke probacije uključuje dobrovoljno i aktivno sudjeluje u utvrđivanju sadržaja pojedinačnog programa postupanja te ga svojim potpisom prihvaća, nakon čega se pojedinačni program donosi pa je osoba obvezna provoditi utvrđeni sadržaj koji je prihvatila.

Članak 10.

U stavku 1. propisuje se da je Uprava za probaciju upravna organizacija u sastavu Ministarstva pravosuđa na koji je način ovaj stavak usklađen s Uredbom o načelima za unutarnje ustrojstvo tijela državne uprave.

Stavak 2. je brisan kao suvišan budući da je upravljanje ustrojstvenim jedinicama propisano općim propisom.

U stavku 3., koji propisuje poslove i nadležnosti Središnjeg ureda, propisuje se donošenje Pravilnika o načinu obavljanja inspekcijskog nadzora, koji je u Prijedlogu zakona bio propisan kao sastavni dio Pravilnika o službenoj iskaznici i znački ovlaštene službene osobe.

Članak 11.

Brisan je članak 12. kojim je bilo predviđeno da se službenicima probacije, kao ovlaštenim službenim osobama priznaje staž osiguranja s povećanim trajanjem, dodatak na plaću i dr. brisan je stavak 1. članka 11. kojim je bilo utvrđeno tko su ovlaštene službene osobe.

Stavak 1. usklađen je sa Zakonom o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju, a ujedno je izvršena korekcija teksta na način kako je predloženo od Odbora za pravosuđe Hrvatskog sabora.

Dodan je novi stavak 2. u kojem su propisane ovlasti službenika probacije u odnosu na prikupljanje podataka o osobama uključenim u postupke probacije te traženje i uvida u službenu dokumentaciju nadležnih tijela i pravnih osoba.

Stavak 3. propisuje službenu iskaznicu službenika probacije, a stavak 4. da ovaj Pravilnik donosi ministar pravosuđa.

Članak 12.

Poslovi probacije novina su u izvršavanju kaznenopravnih sankcija te je nužna izobrazba svih službenika, koji se moraju se stalno stručno educirati te u radu primjenjivati nove suvremene

metode i postignuća. Programe izobrazbe utvrđuje ministar pravosuđa. Ministar pravosuđa donosi Pravilnik o izobrazbi službenika probacije.

Članak 13.

Korekcije članka obavljene su u skladu s mišljenjem Odbora za pravosuđe.

U stavku 1. točka 1. usklađena je sa člankom 3. stavkom 2.

U točki 2. propisuje se izrada pojedinačnog programa postupanja umjesto izrade prijedloga iz razloga što je donošenje pojedinačnog programa postupanja jedan od temeljnih poslova na temelju kojeg se planira izvršavanje kaznenopravnih sankcija i tretmansi postupci tijekom istih.

U skladu s mišljenjem Odbora za pravosuđe dodana je nova točka 3. u kojoj se propisuje nadzor nad izvršavanjem obveza prema rješenju državnog odvjetnika kad odlučuje o kaznenom progonu prema načelu svrhovitosti.

Dosadašnje točke 3., 4., 5., 6., 7., 8. i 9. postale su točke 4., 5., 6., 7., 8., 9. i 10.

Točka 4. usklađena je s mišljenjem Odbora za pravosuđe.

Točka 6. terminološki je usklađena je sa Zakonom o kaznenom postupku.

Točka 7. je izmijenjena jer službenici probacije ne sudjeluju u izvršavanju kazne zatvora već izrađuju izvješća za potrebe kaznionica i zatvora, pa je stoga izvršena izmjena i točke 9. na način da ova točka propisuje izvješća za nadležna tijela i suca izvršenja.

Članak 14.

Stavak 1. dopunjen je na način da propisuje da prijedlog pojedinačnog programa postupanja izrađuje službenik probacije na način da u njegovoj izradi sudjeluje i osoba uključena u probacijske postupke. Pojedinačni program donosi ured za probaciju potpisom nadležne osobe u uredu za probaciju te potpisom osobe uključene u probaciju.

Stavak 2. terminološki je usklađen sa stavkom 2. članka 3.

Stavak 3. terminološki je usklađen s Kaznenim zakonom.

Stavak 4. izmijenjen je na način da se tijelu na temelju čije odluke je osoba uključena u postupke probacije dostavlja pojedinačni program postupanja, budući da ga donosi ured za probaciju.

Stavak 5. dopunjen je iz razloga što je pojedinačni program postupanja promjenjiv što ovisi o postignutim ciljevima, a za njegovu evaluaciju potrebna je i povratna informacija dobivena od tijela i pravnih osoba koje sudjeluju u izvršavanju pojedinačnog programa postupanja.

Članak 15.

Stavak 3. točka 3. terminološki je usklađena sa člankom 3. stavkom 2.

Točka 6. dopunjena je jer osim stručnih mišljenja i procjena za počinitelja se mogu dobiti i stručni nalazi (vještački, liječnički i dr.).

Glava VI.

Naziv Glave VI. i članak 16. izmijenjeni su jer je dosadašnji članak 33. koji je propisivao procjenu rizika i potreba počinitelja premješten u ovu Glavu kao članak 16. koji je uređen u skladu s prijedlogom i mišljenjem Odbora za pravosuđe na način da propisuje izradu procjene kriminogenih rizika i tretmansi potreba počinitelja koji su nužni za izradu pojedinačnog programa postupanja.

Glava VII.

Zbog promjena u Glavi VI., izvješća za nadležna tijela propisana su u Glavi VII. u člancima 17. do 20.

Članak 17.

Stavak 2. alineja 9. predstavlja terminološko usklađivanje sa člankom 3. stavkom 2.

Stavak 3. je uređen na način da propisuje dostavljanje izvješća državnom odvjetništvu kada je državno odvjetništvo uvjetno odbacilo kaznenu prijavu ili je uvjetno odustalo od kaznenog progona i počinitelju odredilo obveze.

Članak 18.

U stavku 2. izvršeno je terminološko usklađenje sa člankom 1. stavkom 2. te je pobliže označen očekivani utjecaj kaznenopravne sankcije na počinitelja.

Članak 20.

U stavku 1. dodano je da se izvješće kaznionici i zatvoru dostavlja i u svrhu prihvata poslije otpusta.

Iz stavka 2. ispuštena je zadnja alineja koja se odnosila na procjenu rizika i potreba zatvorenika, jer te poslove tijekom izvršavanja kazne zatvora obavlja kaznionica i zatvor.

Članak 22.

U skladu s mišljenjem Odbora za pravosuđe Hrvatskog sabora članak je uređen na način da pojedinačni program postupanja donosi ured za probaciju.

Stavak 2. usklađen je sa člankom 15. ovoga Nacrta i njemu je dodan dio stavka 3. koji se ukazao suvišnim.

Članak 23.

U svim stavcima ovog članka konkretiziran je sud koji prati i nadzire izvršavanje alternativne sankcije. U slučaju da osoba ne ispunjava obveze utvrđene pojedinačnim programom postupanja, sud nadležan za nadzor izvršavanja sankcije zapisnik s izjavom osuđenika i dokazima dostavit će sudu koji je sudio u prvom stupnju radi odlučivanja o izmjeni sankcije.

Članak 26.

U stavku 1. izvršena su jezična usklađivanja.

Stavak 4. uređen je u skladu s mišljenjem Odbora za pravosuđe Hrvatskog sabora.

Članak 31.

U stavku 2. izvršeno je jezično usklađivanje.

Članci 34.

Nomotehnički je uređen.

Članak 35.

Nomotehnički je uređen.

V. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA DANIH NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, S OBRAZLOŽENJEM

1. Zamjena riječi probacija u nazivu i tekstu Zakona

Prijedlog Odbora za europske integracije nije prihvaćen. Riječ probacija u hrvatskoj se znanstvenoj i stručnoj javnosti koristi dugi niz godina. Ona je preuzeta iz engleske riječi

probation kojom se u najširem smislu opisuje tretman počinitelja kaznenih djela u zajednici kojoj žive. Tijekom stogodišnjeg razdoblja koliko se ova sankcija u Europi provodi, pojam probacija proširio je svoje značenje te obuhvaća široki spektar sankcija i intervencija prema počiniteljima kaznenih djela, te je također kao takav prisutan u gotovo svim europskim državama, upravo iz engleske izvedenice, kako bi jedinstveno ovaj pojam u različitim kulturama obuhvaćao isti sadržaj.

U Hrvatskoj je moguće prepoznati korištenje pojma probacija kroz brojne znanstvene i stručne radove, udžbenike, izlaganja na znanstvenim skupovima te kroz obrazovanje socijalnih pedagoga na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu kao što su:

1. prof.dr.sc. Slobodan Uzelac (2002) sveučilišni udžbenik pod naslovom „*Zaštitni nadzor – metodika socijalno pedagoškog rada*“ u kojemu definira probaciju kao opći naziv za skupinu alternativnih sankcija koje se izvršavaju na slobodi, te se autor u cijelom udžbeniku koristi pojmom probacija u opisivanju raznolikih oblika alternativnih sankcija prema počinitelju kaznenih djela,
2. Ricijaš, N. (2006): *Instrumenti procjene djece i adolescenata – mogućnosti primjene kod probacije za maloljetnike*, Ljetopis studijskog centra socijalnog rada,
3. Ricijaš, N. (2005): *Probacija za maloljetnike u Hrvatskoj: stanje i perspektive*, Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja,
4. Žakman-Ban, V., Mikšaj-Todorović, Lj. (1994): *Mogućnosti probativnog pristupa u okvirima alternativnih sankcija u Republici Hrvatskoj*, Kriminologija i socijalna integracija,
5. Uzelac, S. (1995): *Autoritet suda za maloljetnike u Hrvatskoj i uspješnost probacije*, Zbornik pravnog fakulteta u Zagrebu,
6. Doležal, D. (2006): *Voditelj zaštitnog nadzora uz uvjetnu osudu*, Kriminologija i socijalna integracija,
7. Kovačić, Z. (2005): *Uvjeti, okolnosti i mogućnosti unapređenja provođenja odgojne mjere pojačane brige i nadzora u sustavu socijalne skrbi*, Ljetopis socijalnog rada,
8. Bumči, K., Tomašić, T. (2006): *Rad za opće dobro na slobodi i uvjetna osuda sa zaštitnim nadzorom te njihova primjena u praksi*, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu,
9. Mikšaj-Todorović, Lj., Šućur, Z., Vučinić-Knežević, M. (1993): *Rad voditelja odgojne mjere pojačana briga i nadzor u socijalnom prostoru kao element uspješnosti mjere i mišljenje maloljetnika o njenom toku*, Kriminologija i socijalna integracija,
10. Uzelac, S. (1992): *Sud za maloljetnika u funkciji programiranja efikasnije odgojne mjere pojačana briga i nadzor*, Defektologija,
11. Tot, B. (2007) *Alternativa kazni zatvora – rad za opće dobro na slobodi*, Policija i sigurnost.

Također je na međunarodnom znanstvenom skupu Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta 2007. godine u Zagrebu održano predavanje pod naslovom „*Temelji i razvoj probacije u*

zapadnom društvu – položaj i perspektiva Hrvatske“ (autor N. Ricijaš) čiji je sažetak objavljen u Plavoj knjizi sažetaka (str. 73-74).

Kako se u Republici Hrvatskoj tijekom 2001. godine počelo intenzivnije raditi na ustrojavanju i jačanju alternativnih sankcija u Hrvatskoj, iste je godine u Dubrovniku održana međunarodna konferencija pod naslovom „*Probacija za punoljetne: uvjeti i perspektive*“ čiji je koordinator bio prof.dr.sc. Slobodan Uzelac. Važno je napomenuti također da socijalni pedagozi u svojem preddiplomskom studiju slušaju i polažu poseban kolegij koji se ciljano bavi izvaninstitucionalnim tretmanom punoljetnih počinitelja kaznenih djela. Revizijom studijskog programa naslov ovog kolegija je „*Teorija i metodika probacije*“ (prof.dr.sc. Slobodan Uzelac, dr.sc. Neven Ricijaš).

Iz svega navedenog razvidno je kako se pojam probacija u hrvatskoj znanstvenoj i stručnoj literaturi koristi dugi niz godina, te je kao takav prepoznat u sustavu intervencija koje su usmjerene prema alternativni kazne zatvora. U skladu s raspravom o Prijedlogu Zakona o probaciji u Hrvatskom saboru, zatraženo je mišljenje od Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje o terminu probacija. Institut je predložio uporabu termina prokušavanje. Međutim, navedeni termin bio bi odgovarajući jedino u odnosu na nadzor nad počiniteljem kaznenog djela, ali ne obuhvaća i sve poslove koji se u sustavu probacije trebaju obavljati kao što su procjena kriminogenih rizika i tretmanskih potreba počinitelja, izrada izvješća za potrebe državnih tijela, priprema pomoći poslije otpusta zatvoreniku, organiziranje pomoći i podrške žrtvi, oštećeniku ili njihovoj obitelji, odnosno obitelji počinitelja.

Osim u državama engleskog govornog područja, termin probacija uvriježen je i u drugim državama Europske unije, npr. u Mađarskoj i Moldaviji, a u svojim zakonodavstvima prihvatile su ga i slavenske države članice Europske unije: Bugarska, Češka i Slovačka.

2. Suprotnost članka 6. o dobrovoljnom uključivanju u probaciju i članka 9. koji propisuje obvezu izvršavanja mjera

Načelo uključivanja počinitelja u probaciju jest njegova dobrovoljnost. Pri tome on iskazuje prihvaćanje obveza koje proističu iz sadržaja pojedinačnog programa postupanja, a u donošenju kojeg i sam sudjeluje. Prihvaćajući sadržaj pojedinačnog programa postupanja počinitelj se obvezuje na njegovo provođenje. O provođenju pojedinačnog programa postupanja službenik probacije izvješćuje nadležni sud, koji, u slučaju neispunjenja utvrđenih obveza, može sankciju opozvati i izreći kaznu zatvora.

3. Prijedlog da kaznionice i zatvori za svakog zatraže od ureda za probaciju procjenu prigodom odlučivanja o pogodnosti zatvoreniku izvan kaznionice odnosno zatvora, predlaganju uvjetnog otpusta i prihvatu poslije otpusta

Prijedlog Odbora za pravosuđe nije prihvaćen jer je potreba za dostavom izvješća ovisna o pojedinačnom slučaju zatvorenika.

4. Prijedlog da se donošenje pojedinačnog programa postupanja propiše u nadležnost suda

Prijedlog Odbora za pravosuđe nije prihvaćen jer donošenje pojedinačnog programa postupanja je stručni probacijski posao utvrđen ovim Zakonom, a odnosi se na izvršavanje

odluke suda. Stoga je sudu dovoljno pojedinačni program postupanja dostaviti radi upoznavanja o načinu izvršavanja odluke.

5. Propisivanje mogućnosti žalbe državnog odvjetnika u slučajevima kada je žalba dopuštena osuđeniku

Prijedlog Odbora za pravosuđe nije prihvaćen. Osuđeniku je dopuštena žalba samo protiv odluke ureda za probaciju kojom se odbija molba za odgodu ili prekid rada za opće dobro na slobodi. Budući da je Zakonom propisana mogućnost odgode ili prekida rada za opće dobro na slobodi najdulje trideset dana nije svrhovito propisivanje žalbe državnog odvjetnika u slučaju odobravanja odgode odnosno prekida rada za opće dobro na slobodi.

6. Primjedba da je Zakon podnormiran u dijelu koji se odnosi na organizaciju

U Glavi V. propisuje se ustrojstvo i djelokrug Uprave za probaciju koju čine Središnji ured i uredi za probaciju. Središnji ured ustrojen je u sjedištu Ministarstva pravosuđa, a nadležnosti su mu: praćenje izvršavanja probacijskih poslova, poduzimanje, odnosno predlaganje mjera za unaprjeđenje izvršavanja probacijskih poslova, provođenje nadzora zakonitosti rada ureda za probaciju i postupanja s osobama uključenim u probaciju, dok se probacijski poslovi obavljaju u uredima za probaciju. Unutarnje ustrojstvo tijela državne uprave pa tako i Uprave za probaciju i nadležnosti pobliže se uređuju uredbom Vlade Republike Hrvatske i pravilnikom o unutarnjem redu.

7. Nadzor nad podzakonskim aktima iz članka 35.

U Glavi V. propisuje se ustrojstvo Uprave za probaciju te nadležnosti ustrojstvenih jedinica. Za izvršavanje probacijskih poslova nadležni su uredi za probaciju, dok je Središnji ured nadležan za obavljanje nadzora, što pretpostavlja i nadzor primjene Zakona i svih provedbenih propisa.